

KADZOJEV

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 30. novembra 2009*

Vo veci C-357/09 PPU,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článkov 68 ES a 234 ES, podaný rozhodnutím Administrativen sad Sofia-grad (Bulharsko) z 10. augusta 2009 a doručený Súdnemu dvoru 7. septembra 2009, ktorý súvisí s konaním:

Said Šamilovič Kadzoev (Chučbarov),

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda V. Skouris, predsedovia komôr A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, C. Toader, sudcovia C. W. A. Timmermans, P. Kūris, E. Juhász, G. Arestis, L. Bay Larsen (spravodajca), T. von Danwitz a A. Arabadjiev,

generálny advokát: J. Mazák,
tajomník: N. Nančev, referent,

* Jazyk konania: bulharčina.

so zreteľom na návrh vnútroštátneho súdu z 19. augusta 2009, doručený Súdnemu dvoru 7. septembra 2009 a doplnený 10. septembra 2009, aby sa prejudiciálny návrh prejednal v rámci naliehavého konania podľa článku 104b rokovacieho poriadku,

so zreteľom na rozhodnutie druhej komory z 22. septembra 2009 vyhovieť tomuto návrhu,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 27. októbra 2009,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— pán Kadzoev, v zastúpení: D. Daskalova a V. Ilareva, advokati,

— bulharská vláda, v zastúpení: T. Ivanov a E. Petranova, splnomocnení zástupcovia,

— litovská vláda, v zastúpení: R. Mackevičienė, splnomocnená zástupkyňa,

— Komisia Európskych spoločností, v zastúpení: S. Petrova a M. Condou-Durande, splnomocnené zástupkyne,

po vypočutí generálneho advokáta,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 15 ods. 4 až 6 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (Ú. v. EÚ L 348, s. 98, ďalej len „smernica 2008/115“).

- 2 Tento návrh bol podaný v rámci správneho konania začatého na podnet riaditeľa Direktsia „Migratsia“ pri Ministerstvo na vatreshnite raboti (riaditeľstvo pre migráciu ministerstva vnútra) a smerujúceho k tomu, aby Administrativen sad Sofia-grad (správny súd v Sofii) rozhodol *ex officio* o ďalšom trvaní zaistenia pána Kadzojeva (Chučbarova) v osobitnom zariadení uvedeného riaditeľstva pre dočasné umiestnenie cudzincov zriadenom v Busmanci (ďalej len „zariadenie pre dočasné umiestnenie“), nachádzajúcom sa v správnom obvode Sofie.

Právny rámec

Právna úprava Spoločenstva

- 3 Smernica 2008/115 bola prijatá najmä na základe článku 63 prvého odseku bodu 3 písm. b) ES. Podľa odôvodnenia č. 9 tejto smernice:

„V súlade so smernicou Rady 2005/85/ES z 1. decembra 2005 o minimálnych štandardoch pre konanie v členských štátoch o priznávaní a odnímaní postavenia utečenca [(Ú. v. EÚ L 326, s. 13, a oprava Ú. v. EÚ L 236, 2006, s. 36)] by sa štátny príslušník tretej krajiny, ktorý požiadal o azyl v členskom štáte, nemal považovať za neoprávnene sa zdržiavajúceho na území tohto členského štátu, pokiaľ nenadobudlo účinnosť rozhodnutie o neudelení azylu alebo rozhodnutie, ktorým sa ukončilo jeho právo na pobyt ako žiadateľa o azyl.“

- 4 Článok 15 smernice 2008/115, ktorý sa nachádza v kapitole venovanej zaisteniu na účely odsunu, znie:

„1. Pokiaľ sa v osobitnom prípade nedajú účinne uplatniť iné dostatočné, ale menej prísne donucovacie opatrenia, členské štáty môžu zaistiť len štátneho príslušníka tretej krajiny, voči ktorému prebieha konanie o návrate, s cieľom pripraviť návrat a/alebo vykonať proces odsunu, a to najmä keď:

- a) existuje riziko úteku, alebo

- b) dotknutý štátny príslušník tretej krajiny sa vyhýba alebo bráni procesu prípravy návratu alebo odsunu.

Zaistenie sa vždy uskutočňuje na čo najkratšie obdobie, trvá, len pokiaľ prebiehajú prípravy na odsun, a vykonáva sa s náležitou starostlivosťou [prebiehajú a s náležitou starostlivosťou sa vykonávajú prípravy na odsun — *neoficiálny preklad*].

2. Zaistenie nariaďujú správne alebo súdne orgány.

Zaistenie sa nariaďuje písomne s uvedením skutkových a právnych dôvodov.

Ak zaistenie nariadili správne orgány, členské štáty:

- a) buď zabezpečia rýchle súdne preskúmanie zákonnosti zaistenia, o ktorom sa rozhodne v čo najkratšom čase od začiatku zaistenia,
- b) alebo poskytnú dotknutému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny právo podať návrh na začatie konania, v rámci ktorého sa zákonnosť zaistenia preverí postupom rýchleho súdneho preskúmania, o ktorom sa rozhodne v čo najkratšom čase od začiatku príslušného konania. V takomto prípade členské štáty bezodkladne informujú štátneho príslušníka tretej krajiny o možnosti podania návrhu na začatie takéhoto konania.

Ak sa zistí, že zaistenie nie je zákonné, dotknutý štátny príslušník tretej krajiny bude bezodkladne prepustený.

3. V každom prípade sa zaistenie preskúma v primeraných lehotách buď na žiadosť dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny alebo *ex officio*. V prípade predĺženia lehoty zaistenia na preskúmanie dohliada súdny orgán.

4. Zaistenie prestáva byť odôvodnené a dotknutá osoba sa bezodkladne prepustí, ak už z právnych alebo iných dôvodov neexistuje odôvodnený predpoklad na odsun alebo už neplatia podmienky ustanovené v odseku 1.

5. Zaistenie trvá, kým sú splnené podmienky ustanovené v odseku 1 a kým je to potrebné na zabezpečenie úspešného odsunu. Každý členský štát stanoví maximálnu lehotu [dobu — *neoficiálny preklad*] zaistenia, ktorá nesmie presiahnuť šesť mesiacov.

6. Členské štáty môžu lehotu [dobu — *neoficiálny preklad*] zaistenia uvedenú v odseku 5 predĺžiť len na obmedzený čas, a to nie dlhšie ako ďalších dvanásť mesiacov v súlade s vnútroštátnym právom, v prípadoch, keď je napriek všetkým ich primeraným snahám pravdepodobné, že proces odsunu bude trvať dlhšie:

a) z dôvodu nedostatočnej spolupráce dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny alebo

b) z dôvodu omeškania pri získavaní nevyhnutných dokladov od tretích krajín.“

- 5 Podľa článku 20 smernice 2008/115 sú členské štáty povinné uviesť do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou, s výnimkou jej článku 13 ods. 4, najneskôr do 24. decembra 2010.
- 6 Podľa článku 22 tejto smernice nadobudla táto smernica účinnosť 13. januára 2009.

Vnútroštátna právna úprava

- 7 Prebratie smernice 2008/115 do bulharského práva vyplýva zo zákona o cudzincoch v Bulharskej republike (DV č. 153, de 1998), v znení z 15. mája 2009 (DV č. 36, z roku 2009, ďalej len „zákon o cudzincoch“).
- 8 Podľa vnútroštátneho súdu však článok 15 ods. 4 tejto smernice ešte nebol prebratý do bulharskej právnej úpravy.
- 9 Podľa článku 44 ods. 6 zákona o cudzincoch, pokiaľ voči cudzincovi nemožno uplatniť správne donucovacie opatrenie, pretože nebola zistená jeho totožnosť alebo preto, že existuje zjavné nebezpečenstvo, že sa bude skrývať, orgán, ktorý toto opatrenie prijal, môže nariadiť umiestnenie tohto cudzinca v zariadení pre dočasné umiestnenie cudzincov na účely zorganizovania jeho vrátenia na hranicu Bulharskej republiky alebo jeho vyhostenia.

10 Pred prebratím smernice 2008/115 nebolo umiestnenie v takom zariadení obmedzené nijakou lehotou.

11 V súčasnosti podľa článku 44 ods. 8 zákona o cudzincoch „umiestnenie trvá, pokiaľ trvajú okolnosti uvedené v odseku 6, nie však dlhšie ako šesť mesiacov. Vo výnimočných prípadoch, ak dotknutá osoba odmieta spolupracovať s príslušnými orgánmi, ak sa oneskorilo získanie dokladov potrebných na jej vrátenie alebo vyhostenie alebo dotknutá osoba predstavuje hrozbu pre bezpečnosť štátu alebo verejný poriadok, doba umiestnenia sa môže predĺžiť na 12 mesiacov“.

12 Článok 46a ods. 3 až 5 zákona o cudzincoch stanovuje:

„3. Vedúci zariadenia pre dočasné umiestnenie cudzincov predkladá polročne zoznam cudzincov, ktorí v ňom z dôvodu existencie prekážky brániacej ich odsunu pobývajú dlhšie ako šesť mesiacov. Zoznam sa posiela správne mu súdu miesta, kde sa zariadenie pre dočasné umiestnenie nachádza.

4. Každých šesť mesiacov trvania umiestnenia v zariadení pre dočasné umiestnenie súd z úradnej povinnosti rozhodne na neverejnom zasadnutí o predĺžení, nahradení alebo ukončení umiestnenia. Rozhodnutie súdu nemožno napadnúť opravnými prostriedkami.

5. Pokiaľ súd zruší napadnuté rozhodnutie o umiestnení alebo nariadi prepustenie cudzinca, cudzinec je zo zariadenia pre dočasné umiestnenie bezodkladne prepustený.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 13 Dňa 21. októbra 2006 zadržali bulharské poriadkové sily v blízkosti hranice s Tureckom určitú osobu. Nemala preukaz totožnosti a vystupovala pod menom Said Šamilovič Chučbarov, narodený 11. februára 1979 v Groznom (Čečenská republika). Vyhlásila, že si neželá, aby bol konzulát Ruska informovaný o jej zadržaní.
- 14 Rozhodnutím príslušných policajných služieb z 22. októbra 2006 bolo proti tejto osobe prijaté správne donucovacie opatrenie vrátenia na hranicu.
- 15 Dotknutá osoba bola 3. novembra 2006 zaistená a umiestnená do zariadenia pre dočasné umiestnenie do doby, kým bude možný výkon tohto rozhodnutia, teda až do doby získania dokladov, ktoré mu umožnia cestovať do zahraničia, a zaistenia dostatočných finančných prostriedkov na kúpu cestovného lístka na cestu do Čečenska. Toto rozhodnutie sa po skončení súdneho preskúmania stalo vykonateľným 17. apríla 2008.
- 16 Dňa 14. decembra 2006 dotknutá osoba vyhlásila pred orgánmi zariadenia pre dočasné umiestnenie, že jej skutočné meno nie je Chučbarov, ale Kadzojev.
- 17 V priebehu dvoch správnych konaní pred Administrativen sad Sofia-grad bol predložený rodný list, z ktorého vyplýva, že pán Kadzojev sa narodil 11. februára 1979 v Moskve (bývalý Sovietsky zväz) čečenskému otcovi Šamilovi Kadzojevovi a gruzínskej matke Loli Elihvari. Bol však predložený aj dočasný preukaz totožnosti občana Čečenskej republiky — Ičkérie, platný do 3. februára 2001, ktorý bol vystavený na meno Said Šamilovič Kadzojev, narodený 11. februára 1979 v Groznom. Dotknutá osoba sa však pred orgánmi naďalej predstavovala pod menami Kadzojev alebo Chučbarov.

- 18 V období medzi januárom 2007 a aprílom 2008 došlo ku korešpondencii medzi bulharskými a ruskými orgánmi. V rozpore s názorom bulharských orgánov ruské orgány uviedli, že dočasný preukaz totožnosti vystavený na meno Said Šamilovič Kadzoev bol vydaný osobami a orgánom, ktoré sú Ruskej federácii neznáme, a preto ho nemožno považovať za doklad preukazujúci ruskú štátnu príslušnosť dotknutej osoby.
- 19 Dňa 31. mája 2007, počas svojho pobytu v zariadení pre dočasné umiestnenie, podal pán Kadzoev žiadosť o priznanie postavenia utečenca. Jeho žaloba proti rozhodnutiu, ktorým bulharské správne orgány odmietli tejto žiadosti vyhovieť, bola zamietnutá rozsudkom Administrativen sad Sofia-grad z 9. októbra 2007. Dňa 21. marca 2008 dotknutá osoba podala druhú žiadosť o azyl, ktorú však 2. apríla 2008 vzala späť. Dňa 24. marca 2009 podal pán Kadzoev tretiu žiadosť v tomto zmysle. Administrativen sad Sofia-grad rozhodnutím z 10. júla 2009 žiadosť pána Kadzoeva zamietol a odmietol mu poskytnúť azyl. Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.
- 20 Dňa 20. júna 2008 predložil advokát pána Kadzoeva žiadosť o nahradenie opatrenia zaistenia menej prísnyim opatrením, a to povinnosťou pána Kadzoeva pravidelne sa podpisovať do registra vedeného policajnými orgánmi v mieste jeho pobytu. Keďže sa príslušné orgány domnievali, že pán Kadzoev nemá v Bulharsku skutočnú adresu, zamietli túto žiadosť z dôvodu, že neboli splnené všetky požadované podmienky.
- 21 Dňa 22. októbra 2008 bola predložená podobná žiadosť, ktorá bola tiež zamietnutá.
- 22 Po správnom konaní začatom na návrh pána Kadzoeva pred Komisiou na ochranu pred diskrimináciou, ktoré viedlo ku konaniu pred Varchoven administrativen sad

(najvyšší správny súd), tento súd, rovnako ako uvedená komisia, v rozhodnutí z 12. marca 2009 pripustil, že totožnosť a štátnu príslušnosť pána Kadzojeva nemožno s určitosťou zistiť, takže ho považoval za osobu bez štátnej príslušnosti.

- 23 Z predkladacieho rozhodnutia vyplýva, že podľa Centra na pomoc obetiam mučenia, Úradu Vysokého komisára Organizácie spojených národov pre utečencov a Amnesty International je pravdepodobné, že pán Kadzojev bol vo svojej krajine pôvodu obeťou mučenia, ako aj ponižujúceho a neľudského zaobchádzania.
- 24 Napriek úsiliu vynaloženému bulharskými orgánmi, niektorými mimovládnyimi organizáciami a samotným pánom Kadzojevom nájsť bezpečnú tretiu krajinu, ktorá by ho mohla prijať, nebola dosiahnutá nijaká dohoda a pán Kadzojev doposiaľ nezískal cestovné doklady. Rakúska republika a Gruzínsko, ktorým bulharské orgány adresovali žiadosť v tomto zmysle, odmietli pána Kadzojeva prijať. Turecká republika, na ktorú sa bulharské orgány tiež obrátili, zasa neodpovedala.
- 25 Administrativen sad Sofia-grad spresňuje, že pán Kadzojev je stále zaistený v zariadení pre dočasné umiestnenie.
- 26 Konanie vo veci samej bolo začaté predložením správneho aktu riaditeľom riaditeľstva pre migráciu ministerstva vnútra, ktorý žiada, aby tento súd rozhodol *ex offio* na základe článku 46a ods. 3 zákona o cudzincoch o ďalšom trvaní zaistenia pána Kadzojeva.
- 27 Uvedený súd poukazuje na to, že pred novelizáciou zákona o cudzincoch v Bulharskej republike na účely prebratia smernice 2008/115 nebola doba umiestnenia v zariadení pre dočasné umiestnenie obmedzená nijakou lehotou. Tento súd uvádza, že neexistujú prechodné pravidlá, ktoré by upravovali situácie, v ktorých boli rozhodnutia prijaté pred touto novelizáciou. Otázka uplatniteľnosti nových pravidiel vychádzajúcich z tejto

smernice na lehoty a dôvody predĺženia týchto lehôt by teda mala byť podrobená výkladu predovšetkým z dôvodu, že v prejednávanom prípade bola maximálna doba zaistenia stanovená uvedenou smernicou prekročená pred jej prijatím.

28 Nijaké výslovné ustanovenie okrem toho nespresňuje, či v takej situácii, o akú ide vo veci samej, treba lehoty stanovené v článku 15 ods. 5 a 6 smernice 2008/115 chápať tak, že zahŕňajú dobu, počas ktorej bol cudzinec v zaistení, zatiaľ čo z dôvodu začatia konania o získanie statusu humanitárnej ochrany a postavenia utečenca pánom Kadzojevom existoval zákonný zákaz vykonať správne opatrenie „núteného vrátenia na hranicu“.

29 Uvedený súd nakoniec uvádza, že ak by sa pripustilo, že neexistuje „odôvodnený predpoklad na odsun“ v zmysle článku 15 ods. 4 smernice 2008/115, vynára sa otázka, či je potrebné v súlade s týmto ustanovením nariadiť bezodkladné prepustenie pána Kadzojeva.

30 Za týchto okolností Administrativen sad Sofia-grad rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 15 ods. 5 a 6 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES... vykladať v tom zmysle, že:

a) pokiaľ vnútroštátne právo členského štátu až do prebratia požiadaviek tejto smernice nestanovovalo maximálnu dobu zaistenia ani dôvody jeho predĺženia

a pri preberaní smernice nebola stanovená spätná účinnosť nových ustanovení, sú uvedené požiadavky smernice uplatniteľné a spôsobujú začatie plynutia doby až od okamihu ich prebratia do vnútroštátneho práva členským štátom;

- b) smernicou stanovená doba zaistenia v osobitnom zariadení na účely odsunu nezahŕňa obdobie, počas ktorého bol na základe výslovného ustanovenia pozastavený výkon rozhodnutia o odsune z [územia] členského štátu z dôvodu, že na žiadosť štátneho príslušníka tretej krajiny prebiehalo azylové konanie, a to napriek tomu, že počas tohto konania dotknutá osoba naďalej zotrvala v tomto osobitnom zariadení, ak to pripúšťa vnútroštátne právo členského štátu?
2. Má sa článok 15 ods. 5 a 6 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES... vykladať v tom zmysle, že v smernici stanovená doba zaistenia v osobitnom zariadení na účely odsunu nezahŕňa obdobie, počas ktorého bol na základe výslovného ustanovenia pozastavený výkon rozhodnutia o odsune z [územia] členského štátu z dôvodu, že prebiehalo konanie o opravnom prostriedku proti tomuto rozhodnutiu, a to napriek tomu, že dotknutá osoba počas tohto konania naďalej zotrvala v tomto osobitnom zariadení, keďže nemala platný preukaz totožnosti, a z toho vyplývali pochybnosti o jej totožnosti, nemala zdroje obživy alebo sa správala agresívne?
3. Má sa článok 15 ods. 4 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES... vykladať v tom zmysle, že odsun nie je rozumne možný, ak
- a) v čase súdneho preskúmania zaistenia štát, ktorého je dotknutá osoba štátnym príslušníkom, odmietol tejto osobe vydať cestovný doklad na účely jej návratu, ale napriek pokračujúcemu úsiliu správnych orgánov členského štátu v tom čase nebola dosiahnutá dohoda s treťou krajinou na zabezpečenie prijatia dotknutej osoby;

- b) v čase súdneho preskúmania zaistenia existovala dohoda o readmisii medzi Európskym spoločenstvom a štátom, ktorého je dotknutá osoba štátnym príslušníkom, členský štát sa ale z dôvodu existencie nového dôkazu — rodného listu dotknutej osoby — neodvolával na túto dohodu, za predpokladu, že dotknutá osoba nechce byť vrátená;

  - c) boli vyčerpané možnosti predĺženia doby zaistenia stanovené v článku 15 ods. 6 smernice, za predpokladu, že v čase súdneho preskúmania zaistenia dotknutej osoby podľa článku 15 ods. 6 písm. b) smernice neexistovala dohoda s tretou krajinou o readmisii?
4. Má sa článok 15 ods. 4 a 6 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES... vykladať v tom zmysle, že ak sa pri preskúvaní zaistenia štátneho príslušníka tretej krajiny na účely odsunu zistí, že neexistuje odôvodnený predpoklad na jeho odsun a že boli vyčerpané možnosti predĺženia doby zaistenia;
- a) napriek tomu sa nemá nariadiť jeho bezodkladné prepustenie, ak sú súčasne splnené tieto podmienky: dotknutá osoba nemá žiadny platný preukaz totožnosti, bez ohľadu na dobu platnosti, z čoho vyplývajú pochybnosti o jej totožnosti, správa sa agresívne, nemá zdroje obživy a žiadna tretia osoba sa nezaviazala zabezpečiť jej obživu;

  - b) je nutné v rámci rozhodovania o prepustení posúdiť, či štátny príslušník tretej krajiny v súlade s požiadavkami vnútroštátneho práva členského štátu disponuje potrebnými prostriedkami na pobyt na území členského štátu a či má adresu, na ktorej môže bývať?

O naliehavom konaní

- 31 Administrativen sad Sofia-grad navrhol, aby sa tento prejudiciálny návrh prejednal v rámci naliehavého konania upraveného v článku 104b rokovacieho poriadku.
- 32 Vnútroštátny súd odôvodnil tento návrh tvrdením, že táto vec nastoľuje otázku, či treba pána Kadzojeva ponechať v zaistení v zariadení pre dočasné umiestnenie alebo ho prepustiť. S ohľadom na situáciu tejto osoby uvedený súd poukázal na to, že je potrebné, aby konanie nebolo dlhodobo prerušené.
- 33 Druhá komora Súdneho dvora sa po vypočutí generálneho advokáta rozhodla vyhovieť návrhu vnútroštátneho súdu na prejednanie prejudiciálneho návrhu v rámci naliehavého konania a postúpila túto vec Súdnemu dvoru na účely jej pridelenia veľkej komore.

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke písm. a)

- 34 Prvou otázkou písm. a) sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 15 ods. 5 a 6 smernice 2008/115 vykladať v tom zmysle, že maximálna doba zaistenia, ktorá je ňom stanovená, musí zahŕňať aj obdobie zaistenia, ktoré uplynulo predtým, než nadobudol účinnosť režim tejto smernice.

- 35 Treba uviesť, že článok 15 ods. 5 a 6 smernice 2008/115 stanovuje maximálnu dobu zaistenia na účely odsunu.
- 36 Ak by obdobie zaistenia na účely odsunu, ktoré uplynulo predtým, než nadobudol účinnosť režim smernice 2008/115, nebolo zohľadnené pri výpočte maximálnej doby zaistenia, mohli by byť osoby v takej situácii, v akej je pán Kadzoev, podrobené zaisteniu prekračujúcemu maximálne doby stanovené v článku 15 ods. 5 a 6 tejto smernice.
- 37 Taká situácia nie je v súlade s cieľom sledovaným uvedenými ustanoveniami smernice 2008/115, ktoré majú v každom prípade zaručiť, aby zaistenie na účely odsunu neprekročilo osemnásť mesiacov.
- 38 Napokon článok 15 ods. 5 a 6 smernice 2008/115 sa uplatní bezprostredne na budúce následky situácie, ku ktorej došlo za účinnosti predchádzajúcej právnej úpravy.
- 39 Na prvú otázku písm. a) teda treba odpovedať, že článok 15 ods. 5 a 6 smernice 2008/115 sa má vykladať v tom zmysle, že maximálna doba zaistenia, ktorá je v ňom stanovená, musí zahŕňať obdobie zaistenia, ktoré uplynulo v rámci konania o odsune začatého predtým, než nadobudol účinnosť režim tejto smernice.

O prvej otázke písm. b)

- 40 Prvou otázkou písm. b) sa vnútroštátny súd snaží zistiť, či musí byť do výpočtu doby zaistenia na účely odsunu stanovenej v článku 15 ods. 5 a 6 smernice 2008/115 zahrnuté obdobie, počas ktorého bol výkon rozhodnutia o odsune pozastavený z dôvodu preskúmania žiadosti o azyl podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny, aj keď posledný uvedený sa počas konania o tejto žiadosti naďalej zdržiaval v zariadení pre dočasné umiestnenie.
- 41 Treba pripomenúť, že odôvodnenie č. 9 smernice 2008/115 uvádza, že „v súlade so smernicou... 2005/85/ES... by sa štátny príslušník tretej krajiny, ktorý požiadal o azyl v členskom štáte, nemal považovať za neoprávnene sa zdržiavajúceho na území tohto členského štátu, pokiaľ nenadobudlo účinnosť rozhodnutie o neudelení azylu alebo rozhodnutie, ktorým sa ukončilo jeho právo na pobyt ako žiadateľa o azyl“.
- 42 Podľa článku 7 ods. 1 a 3 smernice Rady 2003/9/ES z 27. januára 2003, ktorou sa ustanovujú minimálne normy pre prijímanie žiadateľov o azyl (Ú. v. ES L 31, s. 18; Mim. vyd. 19/006, s. 101), sa môžu žiadatelia o azyl voľne pohybovať na území hostiteľského členského štátu alebo v rámci územia, ktoré im tento členský štát vyčlení, ale ak sa ukáže, že je to potrebné, napríklad z právnych dôvodov alebo z dôvodov verejného poriadku, môžu členské štáty v súlade so svojimi vnútroštátnymi predpismi nariadiť žiadateľovi, aby sa zdržiaval na určenom mieste.
- 43 Článok 21 smernice 2003/9 stanovuje, že členské štáty zabezpečia, aby voči zamietavým rozhodnutiam, pokiaľ ide o poskytnutie výhod podľa tejto smernice, alebo rozhodnutiam prijatým podľa jej článku 7, ktorými sú dotknuté záujmy jednotlivého žiadateľa o azyl, bolo možné podať opravný prostriedok v rámci postupov stanovených vo vnútroštátnom práve. Možnosť podať opravný prostriedok na súd alebo žiadosť o preskúmanie rozhodnutia pred súdnym orgánom musí byť zaručená aspoň v poslednom stupni.

- 44 Podľa článku 18 ods. 1 smernice 2005/85 členské štáty nemôžu zaistiť osobu len z dôvodu, že žiada o azyl, a pokiaľ je žiadateľ o azyl zaistený, členské štáty zabezpečia možnosť rýchleho súdneho preskúmania.
- 45 Zaistenie na účely odsunu upravené smernicou 2008/115 a zaistenie nariadené proti žiadateľovi o azyl najmä podľa smerníc 2003/9 a 2005/85 a použiteľných vnútroštátnych ustanovení teda patria do odlišných právnych režimov.
- 46 Je úlohou vnútroštátneho súdu určiť, či bol pobyt pána Kadzojeva v zariadení pre dočasné umiestnenie v období, keď bol žiadateľom o azyl, v súlade s podmienkami stanovenými predpismi Spoločenstva a vnútroštátnymi predpismi v oblasti azylu.
- 47 Ak by sa ukázalo, že v rámci konaní začatých na základe žiadostí pána Kadzojeva o azyl, uvedených v bode 19 tohto rozsudku, nebolo prijaté nijaké rozhodnutie týkajúce sa jeho umiestnenia v zariadení pre dočasné umiestnenie, a že jeho zaistenie teda bolo naďalej založené na skoršom vnútroštátnom režime zaistenia na účely odsunu alebo na režime smernice 2008/115, doba zaistenia pána Kadzojeva zodpovedajúca dobe, počas ktorej uvedené azylové konania prebiehali, musí byť zohľadnená pri výpočte doby zaistenia na účely odsunu uvedenej v článku 15 ods. 5 a 6 smernice 2008/115.
- 48 Na prvú prejudiciálnu otázku písm. b) preto treba odpovedať, že obdobie, počas ktorého je osoba umiestnená v zariadení pre dočasné umiestnenie na základe rozhodnutia prijatého podľa ustanovení vnútroštátnych predpisov a predpisov Spoločenstva, ktoré sa týkajú žiadateľov o azyl, nesmie byť považované za zaistenie na účely odsunu v zmysle článku 15 smernice 2008/115.

O druhej otázke

- 49 Touto otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 15 ods. 5 a 6 smernice 2008/115 vykladať v tom zmysle, že obdobie, počas ktorého bol výkon rozhodnutia o nútenom vrátení na hranicu pozastavený, pretože prebiehalo súdne konanie o žalobe podanej dotknutou osobou proti tomuto rozhodnutiu, musí byť zahrnuté do výpočtu doby zaistenia na účely odsunu, pokiaľ sa dotknutá osoba počas tohto konania naďalej zdržiavala v zariadení pre dočasné umiestnenie.
- 50 V tomto ohľade treba uviesť, že článok 13 ods. 1 a 2 smernice 2008/115 predovšetkým stanovuje, že dotknutému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny sa poskytne účinný opravný prostriedok vo forme odvolania proti rozhodnutiam týkajúcim sa vrátenia, o ktorom rozhoduje príslušný súdny alebo správny orgán, alebo príslušný subjekt zložený z členov, ktorí sú nestranní a majú zaručenú nezávislosť. Tento orgán alebo subjekt musí mať právomoc preskúmať rozhodnutia týkajúce sa vrátenia vrátane možnosti dočasne pozastaviť ich výkon, pokiaľ nemožno dočasné pozastavenie uplatniť už na základe vnútroštátnych právnych predpisov.
- 51 Pritom ani článok 15 ods. 5 a 6 smernice 2008/115, ani nijaké iné ustanovenie tejto smernice neumožňujú sa domnievať, že doby zaistenia na účely odsunu nesmú byť z dôvodu pozastavenia výkonu rozhodnutia o odsune zahrnuté do maximálnej doby zaistenia definovanej uvedeným článkom 15 ods. 5 a 6.
- 52 Predovšetkým treba uviesť, že pozastavenie rozhodnutia o odsune z dôvodu súdneho konania o žalobe podanej proti tomuto rozhodnutiu nie je uvedené medzi dôvodmi predĺženia doby zaistenia stanovenými v článku 15 ods. 6 smernice 2008/115.

- 53 Obdobie zaistenia dotknutej osoby, ktoré uplynula počas konania, v rámci ktorého súd preskúmava zákonnosť rozhodnutia o odsune, teda musí byť zohľadnené na účely výpočtu maximálnej doby zaistenia stanovenej v článku 15 ods. 5 a 6 smernice 2008/115.
- 54 Ak by to bolo inak, mohla by sa doba zaistenia na účely odsunu v jednotlivých prípadoch, niekedy aj značne, líšiť v tom istom členskom štáte alebo dokonca medzi jednotlivými členskými štátmi z dôvodu zvláštností a okolností vlastných vnútroštátnym súdnym konaniam, čo by bolo v rozpore s cieľom zaistiť v členských rovnakú maximálnu dobu zaistenia, ktorý sleduje článok 15 ods. 5 a 6 smernice 2008/115.
- 55 Tento záver nie je spochybnený rozsudkom z 29. januára 2009, *Petrosian a i.* (C-19/08, Zb. s. I-495), na ktorý sa odvoláva bulharská vláda. V tejto veci, ktorá sa týkala výkladu nariadenia (ES) č. 343/2003 Rady z 18. februára 2003 ustanovujúceho kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny v jednom z členských štátov (Ú. v. EÚ L 50, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 109), totiž Súdny dvor rozhodol, že ak má opravný prostriedok podľa právnej úpravy členského štátu v rámci konania o premiestnenie žiadateľa o azyl odkladný účinok, lehota na vykonanie premiestnenia stanovená v článku 20 ods. 1 písm. d) tohto nariadenia neplynie od predbežného súdneho rozhodnutia odkladajúceho výkon rozhodnutia o premiestnení, ale až od súdneho rozhodnutia, ktorým sa rozhoduje o dôvodnosti konania o premiestnení a ktoré už nemôže brániť jeho výkonu.
- 56 Taký výklad článku 20 ods. 1 písm. d) nariadenia č. 343/2003 nemožno použiť analogicky v rámci výkladu článku 15 ods. 5 a 6, smernice 2008/115. Zatiaľ čo totiž lehota, o ktorú ide v už citovanom rozsudku *Petrosian* určuje dobu, ktorú má žiadajúci členský štát na to, aby premiestnil žiadateľa o azyl do členského štátu, ktorý je povinný ho prijať späť, maximálne doby stanovené v článku 15 ods. 5 a 6 smernice 2008/115 slúžia cieľu obmedziť stratu slobody jednotlivca. Okrem toho tieto posledné uvedené lehoty obmedzujú dobu zaistenia na účely odsunu, a nie vykonanie konania o odsune ako takého.

- 57 Na druhú otázku preto treba odpovedať, že článok 15 ods. 5 a 6 smernice 2008/115 sa má vykladať v tom zmysle, že obdobie, počas ktorého bol výkon rozhodnutia o nútenom vrátení na hranicu pozastavený, pretože prebiehalo súdne konanie o žalobe, ktorú dotknutá osoba podala proti tomuto rozhodnutiu, je zohľadnené pri výpočte doby zaistenia na účely odsunu, pokiaľ sa dotknutá osoba počas tohto konania naďalej zdržiavala v zariadení pre dočasné umiestnenie.

O tretej otázke

- 58 Touto otázkou sa vnútroštátny snaží objasniť, vo svetle skutkových okolností vlastných prípadu vo veci samej, zmysel článku 15 ods. 4 smernice a najmä pojmu „odôvodnený predpoklad na odsun“.

O tretej otázke písm. c)

- 59 Svojou treťou otázkou písm. c) sa vnútroštátny súd pýta, či sa má článok 15 ods. 4 smernice 2008/115 vykladať v tom zmysle, že neexistuje odôvodnený predpoklad na odsun, ak sa vyčerpali možnosti predĺženia dôb zaistenia stanovených v odseku 6 istého článku v situácii, keď v dobe súdneho preskúmania zaistenia dotknutej osoby nebola s treťou krajinou dosiahnutá dohoda o readmisii.
- 60 Treba uviesť, že pokiaľ je dosiahnutá maximálna doba zaistenia stanovená v článku 15 ods. 6 smernice 2008/115, nevznára sa otázka, či už neexistuje „odôvodnený predpoklad na odsun“ v zmysle odseku 4 toho istého článku. V takom prípade totiž musí byť dotknutá osoba v každom prípade bezodkladne prepustená.

61 Článok 15 ods. 4 smernice 2008/115 sa tak môže uplatniť len vtedy, ak neuplynuli maximálne doby zaistenia upravené v článku 15 ods. 5 a 6 tejto smernice.

62 Na tretiu otázku písm. c) preto treba odpovedať, že článok 15 ods. 4 smernice 2008/115 sa má vykladať v tom zmysle, že sa neuplatní, pokiaľ sa v dobe súdneho preskúmania zaistenia dotknutej osoby vyčerpali možnosti predĺženia dôb zaistenia stanovených v článku 15 ods. 6 smernice 2008/115.

O tretej otázke písm. a) a b)

63 Pokiaľ ide o tretiu otázku písm. a) a b), treba zdôrazniť, že podľa článku 15 ods. 4 smernice 2008/115 zaistenie prestáva byť odôvodnené a dotknutá osoba sa bezodkladne prepustí, ak už z právnych alebo iných dôvodov neexistuje odôvodnený predpoklad na odsun.

64 Ako vyplýva z článku 15 ods. 1 a 5 smernice 2008/115, zaistenie osoby na účely odsunu môže trvať len dovtedy, kým sú s náležitou starostlivosťou vykonávané úkony smerujúce k odsunu a kým je to nevyhnutné na zaistenie úspešného odsunu.

65 Aby sa bolo možné sa domnievať, že pretrváva „odôvodnený predpoklad“ na odsun v zmysle článku 15 ods. 4 tejto smernice, musí preto byť v čase preskúmania

zákonosti zaistenia vnútroštátnym súdom zrejme, že existuje skutočný predpoklad na to, že môže dôjsť k úspešnému odsunu s ohľadom na lehoty stanovené v článku 15 ods. 5 a 6 smernice 2008/115.

- 66 Odôvodnený predpoklad na odsun teda neexistuje, pokiaľ sa zdá nepravdepodobné, že dotknutá osoba bude s prihliadnutím na tieto lehoty prijatá v tretej krajine.
- 67 Na tretiu otázku písm. a) a b) preto treba odpovedať, že článok 15 ods. 4 smernice 2008/115 sa má vykladať v tom zmysle, že len skutočný predpoklad, že môže dôjsť k úspešnému odsunu s ohľadom na lehoty stanovené v odsekoch 5 a 6 toho istého článku, zodpovedá odôvodnenému predpokladu na odsun a že tento neexistuje, pokiaľ sa zdá nepravdepodobným, že dotknutá osoba bude s prihliadnutím na uvedené lehoty prijatá v tretej krajine.

O štvrtej otázke

- 68 Touto otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či článok 15 ods. 5 a 6 smernice 2008/115 umožňuje, aby dotknutá osoba nebola napriek tomu, že maximálna dĺžka doby zaistenia stanovená touto smernicou uplynula, bezodkladne prepustená z dôvodu, že nemá platné doklady, vykazuje agresívne správanie a nemá žiadne vlastné zdroje obživy, ani ubytovanie alebo prostriedky poskytnuté na tento účel členským štátom.
- 69 V tomto ohľade treba zdôrazniť, že ako vyplýva predovšetkým z bodov 35, 52 a 59 tohto rozsudku, článok 15 ods. 5 a 6 smernice 2008/115 neumožňuje v žiadnom prípade prekročenie maximálnych lehôt definovaných v týchto dvoch ustanoveniach.

- 70 Možnosť umiestniť osobu do zaistenia z dôvodov verejného poriadku a verejnej bezpečnosti nemožno založiť na smernici 2008/115. Žiadna z okolností uvedených vnútroštátnym súdom teda nemôže sama osebe predstavovať dôvod na zaistenie podľa ustanovení tejto smernice.
- 71 Na štvrtú otázku preto treba odpovedať, že článok 15 ods. 5 a 6 smernice 2008/115 sa má vykladať v tom zmysle, že neumožňuje, pokiaľ uplynula maximálna doba zaistenia, aby dotknutá osoba nebola bezodkladne prepustená z dôvodu, že nemá platné doklady, vykazuje agresívne správanie a nemá žiadne vlastné zdroje obživy, ani ubytovanie alebo prostriedky poskytnuté na tento účel členským štátom.

O trovách

- 72 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkovi konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedeného účastníka konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

- 1. Článok 15 ods. 5 a 6 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene**

zdržiavajú na ich území, sa má vykladať v tom zmysle, že maximálna doba zaistenia, ktorá je v ňom stanovená, musí zahŕňať obdobie zaistenia, ktoré uplynulo v rámci konania o odsune začatého predtým, než nadobudol účinnosť režim tejto smernice.

2. Obdobie, počas ktorého je osoba umiestnená v zariadení pre dočasné umiestnenie na základe rozhodnutia prijatého podľa ustanovení vnútroštátnych predpisov a predpisov Spoločenstva, ktoré sa týkajú žiadateľov o azyl, nesmie byť považované za zaistenie na účely odsunu v zmysle článku 15 smernice 2008/115.

3. Článok 15 ods. 5 a 6 smernice 2008/115 sa má vykladať v tom zmysle, že obdobie, počas ktorého bol výkon rozhodnutia o nútenom vrátení na hranicu pozastavený, pretože prebiehalo súdne konanie o žalobe, ktorú dotknutá osoba podala proti tomuto rozhodnutiu, je zohľadnené pri výpočte doby zaistenia na účely odsunu, pokiaľ sa dotknutá osoba počas tohto konania naďalej zdržiavala v zariadení pre dočasné umiestnenie.

4. Článok 15 ods. 4 smernice 2008/115 sa má vykladať v tom zmysle, že sa neuplatní, pokiaľ sa v dobe súdneho preskúmania zaistenia dotknutej osoby vyčerpali možnosti predĺženia dôb zaistenia stanovených v článku 15 ods. 6 smernice 2008/115.

5. Článok 15 ods. 4 smernice 2008/115 sa má vykladať v tom zmysle, že len skutočný predpoklad, že môže dôjsť k úspešnému odsunu s ohľadom na lehoty stanovené v odsekoch 5 a 6 toho istého článku, zodpovedá odôvodnenému predpokladu na odsun a že tento neexistuje, pokiaľ sa zdá nepravdepodobným, že dotknutá osoba bude s prihliadnutím na uvedené lehoty prijatá v tretej krajine.

- 6. Článok 15 ods. 4 a 6 smernice 2008/115 sa má vykladať v tom zmysle, že neumožňuje, pokiaľ uplynula maximálna doba zaistenia, aby dotknutá osoba nebola bezodkladne prepustená z dôvodu, že nemá platné doklady, vykazuje agresívne správanie a nemá žiadne vlastné zdroje obživy, ani ubytovanie alebo prostriedky poskytnuté na tento účel členským štátom.**

Podpisy